

Római víziorgona Aquincumban

— Óbuda szenzációja —

A régi jó világban újonnan átalakított múzeumok nagyszabású ünnepséggel nyitottak kaput, amikor is ünnepi, e célra szerzett zeneszerzemények emelték az ünnepély fényét. Budának, a közel kétezzer esztendőös civitásnak ma már világhírré szert tett *Aquincumi Múzeuma*, dr. Kuzsinszky Bálintnak, a hazai római világ legalaposabb ismerőjének nagybecsű életműve, a fővárosnak idegenforgalmi szempontból is egyik legfigyelemreméltóbb alkotása, a közelmúltban fejezte be az új szárnyak felépítését, amelyek a múzeum befogadóképességét szinte megkétszerezték. Az anyag elrendezése is nagyjából befejeződött már, s bizonyára szóba kerültek az ünnepélyes megnyitás külsőségei is. S íme, a hazai föld, mely Trianon óta, elvesztett műkincseink pótlására, szinte önti méhéből a becsebbnél becsebb régiségeket, most közvetlenül az átalakított múzeum szomszédságából, az újonnan épülő új villanyáramelosztótelep telkéről, egy váratlanul előbukkant 17 évszázados római épületnek: az *aquincumi posztóképzítők céhének* pincéjéből felszínre veti

**a világnak egyetlen megmaradt
vízi orgonáját,**

amelyet a múzeum tudós fiatal öre, dr. Nagy Lajos egyetemi magántanár, az Afrika földjén is már ásatásokban részt vett kiváló régészünk tárt fel a századok törmelékeiből. A zenetörténetnek ezen páratlan beccsel bíró ősi veteránja nem fog többé megszólalni, még ha hiányzó, elkorhadt alkatrészeit a legnagyobb szakértelemmel is rekonstruálnák, de vajjon lehet-e meghatóbb üdvözlét elképzelni a letűnt pannóniai világnak, a földkerekség egyetlen római orgonájának néma ze-

néljénél, amellyel szinte szimbolikusan üdvözli dr. Kuzsinszky Bálintot és tudós munkatársait a megújított Aquincumi-Múzeum kapunyitásaért.

A *hydraulus*, egy VII. Ptolemaeus (II. Euergetes) alatt élt *Ctesibius* nevű alexandriai borbélynak találmánya: a *víznyomatékos orgona*, eddig csak ókori szobrokról, mozaikképekről, terrakottákról, érmékről és egy Karthágó romjai közt talált agyagból készült mintáról tekintett reánk. Most itt áll majd az aquincumi múzeum díszhelyén, ahol az egész világ érdeklődése kíséri majd 1703 éves feliratát, amely így hangzik magyar fordításban:

Caius Julius Victorinus, az aquincumi colonia városi tanács-tagja, volt aedilis, a posztóképzítők céhének prefectusa, ezt a víziorgonát a fentnevezett céhnek ajándékozta Modestus és Probus konzulsága idején.

Probus és *Modestus* consulsága idejéből, amely a derék *Septimius Severus* császár uralkodására esik (222—234 Kr. sz. u.), már több római lelet került elő Budapest klasszikus emlékekben gazdag földjéből. Egyre közülük 1922-ben a budai várhegyen, *Hatvany Ferenc bárónak*, a jeles festőművésznek Hunyady János-úti telken bukkant a sorok öröje. Fogadalmi kö-emlék volt, amelyet *Claudius Sextinus*, a helytartó őrmesteri rangban állott beneficiáriusa emelt egy templomnak saját költségén történt újra felépítésekor, amelyet talán ugyanaz a tűzvész pusztított el, amelynek az aquincumi víziorgona fennmaradását köszönhetjük.

Palóczy Edgar
az Árpád Múzeum
igazgató öre.

B. N. 1931 június 11